

Psychologen tegen 'voltooid leven'

euthanasie | Het kabinetsplan om mensen te helpen sterven geeft een verkeerd signaal aan ouderen, vindt de beroepsvereniging.

ALWIN KUIKEN, REDACTIE GEZONDHEID & ZORG

Na de psychiaters en verpleeghuisartsen keren ook de psychologen zich tegen het kabinetsplan om ouderen die hun leven voltooid vinden te helpen sterven. Dat blijkt uit het standpunt dat het Nederlands Instituut van Psychologen (NIP). De grootste beroepsvereniging van psychologen vreest bij uitvoering van het kabinetsvoornemen negatieve stereotypering van de ouderdom. De maatregel die de ministers Schippers (VVD, volksgezondheid) en Van der Steur (VVD, justitie) voorstellen, kan volgens hen zorgen voor een nieuwe groep patiënten: ouderen die lijden aan het bestaan van zo'n keuze.

De beroepsgroep van psychologen wordt in de kabinetsbrief aan de Kamer over voltooid leven expliciet genoemd. De ministers schreven dat er voor hulpverleners zoals psychologen een rol is weggelegd bij het beoordelen van doodswensen. "Het begint al bij de terminologie", zegt Marjan van de Laar, voorzitter van de afdeling ouderenpsychologie, van het NIP. "Laten we het noemen wat het is: suïcidaliteit. Daar is voor ons wel een rol weggelegd, maar niet als beoordelaar. Als je beoordeelt, kun je geen behandelaar meer zijn. Wij willen deze ouderen juist helpen."

Eerder reageerde Nienke Nieuwenhuizen, voorzitter van Verenso, de vereniging van specialisten ouderengeneeskunde, ook al kritisch. "Hoe kunnen we nu criteria opstellen van het voltooide leven als het al nauwelijks lukt voor goede kwaliteit van zorg?", zei ze onlangs in Nieuwsuur. Eind vorige maand noemde Damiaan Denys, voorzitter van de Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie (NVvP)

het kabinetsplan in deze krant een 'ongepast uitvloeisel van onze individualistische, pragmatische, op productiviteit gerichte samenleving'.

Het NIP haalt het onderzoek van Paul Schnabel aan, die vermoedt dat het aantal ouderen dat zijn leven voltooid vindt, maar vanwege het ontbreken van medische klachten niet aanmerking komt voor euthanasie klein is. "Als dat zo is, moeten we dan alleen voor hen een hele nieuwe, maatschappelijke norm opstellen? Namelijk dat als je het leven voltooid vindt, dat we dan helpen om de stekker eruit te trekken?", zegt Maritza Allewijn, GZ-psycholoog bij De Rijnhoven, een instelling voor ouderenzorg in Utrecht. Volgens haar bestaat het gevaar dat zo'n keuze bij ouderen tussen de oren kruipt, net zoals berichtgeving over suïcide meer zelfdoding kan uitlokken. "Daarom berichtten media er ook terughoudend over. Bij ouderen werkt het niet anders. Ik merk dat de enorme aandacht voor hulp bij zelfdoding doorwerkt. Ouderen in een zorginstelling zeggen: 'We willen de meisjes niet tot last zijn. Misschien is het beter dat we er niet meer zijn'. Laten we dus terughoudend zijn. Ik sprak laatst een vrouw van in de negentig. Ze zei: 'Als het mijn tijd is, dan komen ze me wel halen'. Dat lijkt me een psychologisch gezonde benadering van de dood."

Volgens Van de Laar, die als psycholoog werkt bij BrabantZorg, is er met goede hulpverlening nog winst te behalen, omdat ouderen zonder lichamelijke klachten er niet aan denken om met hun doodswens naar de huisarts te gaan. "Terwijl die kan doorverwijzen naar goede zorg. Dat gebeurt nog te weinig. Maar als je doodgaan als een normale behandeling gaat aanbieden, creëer je tunnelvisie. De weg naar de hulpverlening wordt dan de pas afgesneden. De ministers schrijven: 'We laten deze groep nu in de kou staan'. Zorg ervoor dat ze het lekker warm krijgen, zou ik

zeggen."

Chabot ook tegen

Ook ouderenpsychiater Boudewijn Chabot keert zich tegen het kabinetsvoorstel. Dat schrijft hij vandaag in Letter & Geest. Chabot was altijd een fervent voorstander van euthanasie. Begin jaren negentig kwam hij in de publiciteit nadat hij een vrouw had helpen sterven die niet lichamelijk ziek was. De Hoge Raad oordeelde wel schuldig, maar legde geen straf op. Chabot was in 2014 al kritisch op de euthanasie van psychiatrisch patiënten in de Levenseindekliniek, vanwege het ontbreken van een behandelrelatie. Hij is tegen het kabinetsplan rond voltooid leven omdat hij de focus te veel op zelfredzaamheid en te weinig op barmhartigheid vindt liggen.